

Călin
CĂLIMAN

DAKINO 17

Abstract

The festival where cineastes as Cristian Mungiu, Cristi Puiu or Corneliu Porumboiu were given their first important prizes has arrived to the 17th edition. We make some commentaries about the selection of movies, animations and documentaries.

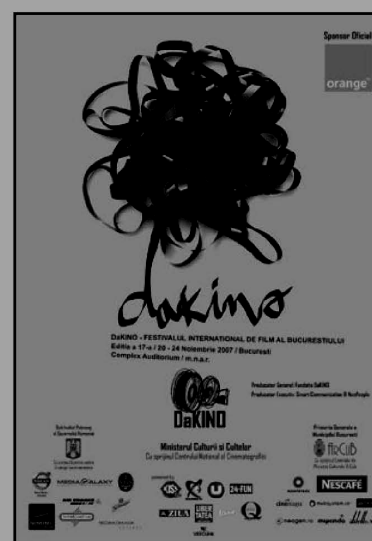
Keywords: Dakino, movies, critics, prize

Am participat, cu interes și bucurie, pentru a 17-a oară, în prag de iarnă, la festivalul internațional cinematografic „DaKINO”, pe care organizatorii au început să-l numească, „festivalul internațional de film al Bucureștiului”. Inițiativa organizării acestui festival a aparținut președintelui fundației „DaKINO”, Dan Chișu, care se mândrește, pe bună dreptate, că a avut această idee în toamna anului 1991, după cum o mărturisește într-un „cuvânt înainte” la ediția din acest an: „DaKINO este slăbiciunea mea. M-am născut cu ea, am descoperit-o și apoi am educat-o. M-am lăsat cultivat de ea și m-am încăpățânat s-o păstrez la fel cum păstrezi amintirea primei iubite. În 17 ani DaKINO a dat cinematografiei românești producții memorabile și, mai mult decât atât, a fost primul care a confirmat nume. Mungiu, Nemescu, Puiu, Porumboiu, Giurgiu – sunt doar câteva

dintre ele. Mă laud? Da! De ce? Pentru că pot.” Început în condiții mult mai modeste, festivalul „DaKINO” a devenit, astăzi, o manifestare culturală foarte complexă, cu două competiții destinate scurt metrajelor (una pentru filme de ficțiune, la care au fost selecționate în program peste 70 de titluri, și una pentru documentare, cu peste 20 de filme în concurs), și, implicit, cu trei jurii (unul – național – de preselecție, și două internaționale, unul pentru filmele de ficțiune, celălalt pentru documentare), cu interesante „programe paralele” (în care au rulat lung metraje recente din patrimoniul filmului mondial), cu două „panorame” dedicate unor cinematografii europene (una filmului belgian, cealaltă filmului bulgar), cu programe auxiliare extra-cinematografice (printre care antrenantul show Loredana din seara de închidere sau insolita „lansare de carte” a

romanului „Garsoniera din pădurea de macarale” de Dan Chișu, care-și continuă, iată, cea de a doua „slăbiciune”, cea beletristică, începută acum câțiva timp cu volumul epuizat repede „Singur sub duș”). Firește, competiția propriu zisă a constituit, și la această ediție, „nucleul” festivalului, juriul de preselecție (alcătuit din Irina Margareta Nistor, Andrei Crețulescu și Mihai Fulger) fiind serios pus pe treabă, dat fiind numărul mare de filme care au candidat pentru participarea la competiție.

Juriul internațional al competiției destinate scurt metrajelor de ficțiune a fost alcătuit din englezul Bruno Coppola – președinte –, grecul Gregor Athanasiou, bulgarul Kamen Kaley, germanul Jurgen Kittel și reprezentanții noștri, regizorul Bogdan Dumitrescu, criticul literar Dan C. Mihăilescu și actorul Andi Vasluianu. Trofeul „DaKINO”, așadar cel mai mare premiu al festivalului, a fost acordat

filmului englez *Soft (Moale)* de Simon Ellis, o substanțială parabolă despre lumea contemporană, în care două generații (un părinte și fiul său) sunt confruntate cu realități dure ale societății engleze de azi, provocate de o aceeași bandă de tineri „furioși”. La capitolul filmelor de ficțiune au mai fost decernate premii pentru „cea mai bună regie” – filmului german *Felix* de Andreas Uta, povestea nu lipsită de surprize și suspans a unui băiat de 12 ani care se îndrăgostește, prin Internet, de o fată surdomută –, pentru „cel mai bun scenariu” – filmului românesc *Amatorul* de Marian Crișan, un „story”, într-adevăr, original și surprinzător, cu un tânăr în prim-plan, care lucrează într-un supermarket, dar are și un „job” secret, datorită căruia trece prin situații de viață de-a dreptul palpitante uneori –, pentru „cea mai bună imagine” – filmului belgian *Aie* de Virginie Cavallotti, o pa-

foarte ingenios filmată –, și pentru „cea mai bună animație” – unui alt film belgian, *O girafă în ploaie* de Pascale Hecquet, istoria tragi-comică a unei girafe recalcitrante, deportată într-un oraș nordic, populat exclusiv de câini, unde se străduiește să-și refacă viața. Premiul Special al Juriului, acordat ex-aequo, a fost împărțit între filmul israelian *Tolya* de Rodeon Brodsky – un film cu un mesaj romantic subînțeles, a cărui acțiune se petrece de Ziua Internațională a femeii – și filmul german *Hase & Glück (Iepurele & Norocul)*, regizat de Ikiru – cu doi ruși care trec prin întâmplări ciudate în Berlin. Două scurt metraje românești au fost distinse cu mențiuni la acest capitol al filmelor de ficțiune: *Valuri* de Adrian Sitaru – cu Adrian Titieni și Karen Wallet în distribuție, o poveste petrecută pe mal și în valuri de mare, tulburată de întâmplări dramatice – și

„tehnologie” permite reconstruirea unor întâmplări petrecute cu jumătate de veac în urmă (deci în zilele noastre), cu ajutorul memoriei obiectelor reflexive.

Cei patru membri ai juriului pentru competiția filmelor documentare au fost cineastul (actualmente israelian, dar născut în România) Shimon Dotan, realizatorul TV Vasile Alecu, regizorul Florin Paraschiv și producătoarea de la Canadian Broadcasting Company, Myrocia Watamaniuk. La această secțiune a festivalului au fost acordate trei premii principale (și patru mențiuni). Premiul pentru „cel mai bun documentar” a revenit filmului francez *Zona Diluării Inițiale* de Antoine Boutet (un film inspirat de construcția unui mare baraj hidraulic în China contemporană), premiul pentru „cea mai bună regie” filmului *Bar de zi* de Corina Radu (felurite povești de viață ale unor sibieni abordați într-un bar de zi) și premiul pentru „cea mai bună imagine” repurtat de filmul israelian *O stradă liniștită* de Benjamin Freidenberg (interviuri mai mult sau mai puțin întâmplătoare pe o stradă din Ierusalim, fiecare dintre interlocutori – deloc întâmplător – vorbind o limbă diferită). Patru mențiuni, cum spuneam, au revenit filmelor *Bardo* de regizorul mexican Gabriel Marino (termenul budist din titlu se

Lehtinen (o călătorie mediativă într-o oază, considerată o a doua casă pentru grupul de oameni care o populează în fiecare vară), și filmelor franceze *Love & Words* de Sylvie Ballyot (imposibilitatea unei regizoare franceze de a realiza, în Yemen ceea ce dorea, portretul unei femei yemenite) și *O duminică la Pripiat* de Blandine Huk și Benjamin Cousseau (un documentar intersectat de elemente fantastice).

În afara filmelor din palmares am văzut o serie de alte scurt metraje interesante, fapt care ne determină să considerăm ediția a XVII-a a festivalului drept una dintre cele mai izbutite din istoria manifestării. Filmul american *O țigară pe plajă* de Stephen Keep Mills a impus prin ținuta sa estetică, este un produs artistic suprarealist, satiric, spiritual, axat pe evadarea unui personaj, din viața domestică, în fantezie. A reținut atenția și confruntarea eroinei din coproducția elvețiano-argentiniană *Amancay* de Milagros Mumenthaler cu amintirile, dorințele și temerile ei cronice. Filmul spaniol *Calea Anei* de Richard Vazquez ne-a dus gândul spre sacrificial Anei din legenda Meșterului Manole. Alt film spaniol de menționat ar fi *Orele Moarte* de Haritz Zubillaga, în care urmărim transformarea în coșmar a unei vacanțe amicale. A mai reținut atenția un film de limbă spaniolă, filmul mexican *În tranzit* de Isabel Munoz Cota Callejas,

Orele Moarte de Haritz Zubillaga

povestea calmă a întâlnirii dintre doi străini într-un oraș străin. Am urmărit cu interes și filmul italian *Ochiul* de Angello și Giuseppe Capasso, desfășurat în zona de confluență a imaginației cu realitatea propriu zisă. Un alt film italian, *Jumătăți* de Luca Sabbioni merge pe firul unei frumoase povești de dragoste. Oamenii pot fi mai puternici decât războiul iscat fără voia lor, acesta pare a fi generosul mesaj al filmului germano-sârb *Milan* de Michaela Kezele. Filmul canadian *Piatră Hârtie Foarfece* de Jamie Cussen este povestea atașantă a trei copii de nouă ani. *Sfârșitul petrecerii* de Sebastian Godwin, adaptare a unei proze scurte de Graham Green, este povestea unui alt copil de 11 ani, căruia îi cam este frică de întuneric. Spiritual și atractiv a fost un alt film spaniol, *Taxi?*, cu niște taximetriști care au urmat un curs de amabilitate. Spirituale și cu priză la public (aplaudate) au fost și câteva filme animate, printre care *Bed Boy*, al

cineaștilor francezi Guillaume Lauer, Nicolas Roller, Rémi Edmond și Jonathan Faber-Taboureaux (autorii pornesc de la un studiu statistic care demonstrează că 95 % din oameni mor în timpul somnului, pentru a arăta pe ecran decese în pat ca urmare a unor accidente cât mai spectaculoase) sau desenul animat italian *Moka* de Mariano Fiocco (cu o mașină de cafea care provoacă erupția unui vulcan).

În afara scurt metrajelor incluse în palmares, au fost și alte producții românești, destul de multe, selecționate în festival, astfel că putem considera ca reprezentativă (îndeosebi din punct de vedere cantitativ) prezența cinematografilei naționale în competițiile acestei ediții. Cu câte două scurt metraje au participat la concursul filmelor de ficțiune tinerii cinești (care au reținut atenția și la alte festivaluri internaționale) Cătălin Leescu și Paul Negoescu, primul cu *Era și timpul* (despre un cerșetor care

primește o ofertă – să-i zicem – interesantă din partea statului) și filmul *Afterimage* (despre care am vorbit, fiind menționat de juriu), iar cel de al doilea cu *Acasă* (povestea unui șofer de taxi care profesează în străinătate și se întoarce de sărbători acasă) și *Examen* (în care sunt sugerate, cu discreție și tact, premisele unui conflict sentimental). Scurt metrajul *Balastiera # 186* de Adina Pintilie și George Chiper înfățișează o întâmplare petrecută la marginea unui oraș industrial. Am revăzut și controversatul film al Mirunei Borzescu *Carne*, pe care îl știam și din programul altor festivaluri desfășurate anul trecut. Filmul lui Vlad Trandafir *Datorie* vorbește despre o obligație zilnică devenită corvoadă. Filmul *Și binele trebuie să aibă margini* de Gabriel Achim este o metaforă filosofică, pe tema expusă în titlu. *Spin* de Alina Ciocârlie este o poveste într-o câțva stranie, cu întorsături dramatice. După cum se poate observa „cu ochiul liber”, este vorba despre o selecție de titluri foarte variată, care a diversificat și completat cu momente de reținut paleta festivalului.

Cîteva vorbe, doar, despre lung metrajele din „programele paralele” care au animat serile festivalului în primitoarea sală „Auditorium” de la Muzeul Național de Artă. Am putut vedea sau revedea și două lung metraje românești, sensibilul film *Thalassa, Thalassa*

de Bogdan Dumitrescu și documentarul *Bela Lugosi, Vampirul Căzut*, dedicat de regizorul Florin Iepan celebrului actor american (născut la Lugoș) care a impus pe ecran cel mai popular personaj fictiv al tuturor timpurilor, Conte Dracula. Un documentar „de clasă” a fost și *Hot House* de Shimon Dotan, care și-a propus să vorbească, direct, fără menajamente, despre viața prizonierilor palestinieni din închisorile israeliene. În seara de închidere a fost proiectat lung metrajul *Atonement* (în care a jucat și Vanessa Redgrave), un film de Joe Wright – autorul unui film devenit clasic, *Mândrie și prejudecată* –, o inspirată frescă de epocă, a cărei acțiune, „colorată” cu elemente polițiste, se petrece în Anglia anului 1935. O seară specială a Festivalului a fost consacrată regizorului thailandez Pen-Ek Ratanaruang (prezent, cu acest prilej, în București), din creația căruia au fost

prezentate două filme de mare efect, *Ploy* (2007) și *sixtynin9* (1999). Vedetă regizorală a festivalului a fost și ilustrul regizor japonez Takeshi Kitano, reprezentat de filmul foarte recent, din 2007, inspirat din „lumea filmului”, *Glory to the Filmmaker*. Au mai figurat în program lungmetrajele *Scafandru și fluturile* de Julian Schnabel (care pornește de la un caz patologic petrecut în realitate), *The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford*, un film de Andrew Dominik cu Brad Pitt (povestea unui legendar proscris american) și – adresat celor mai tinere și indulgente generații – filmul de groază, despre un înspăimântător personaj legendar, *Beowulf* de Robert Zemeckis.

Încă o dată, prin ansamblul manifestărilor sale, Festivalul „DaKINO”, în cea de a XVII-a ediție, a reprezentat un moment de vârf în viața culturală a Capitalei.